

Miira Riipinen, Sanna Lehtonen, Pauliina Jalonen

Maa- ja metsätalousministeriö
Kirjaamo@mmm.fi

Lausuntopyyntö ehdotuksesta valtioneuvoston asetukseksi maankäyttösektorin ilmastotoimenpiteiden toteuttamisesta, 16.10.2020, VN/16027/2020VN/16027/2020-MMM-1, KL 880/03/2020

Kuntaliiton lausunto ehdotuksesta valtioneuvoston asetukseksi maankäyttösektorin ilmastotoimenpiteiden toteuttamisesta

Maa- ja metsätalousministeriö ehdottaa annettavaksi asetuksen, jonka perusteella voidaan käyttää valtion talousarviossa vuosittain hallitusohjelman tavoitteeseen Hiilineutraali ja luonnon monimuotoisuuden turvaava Suomi (3.1. luku) liittyvän maankäyttösektorin ilmastotoimenpidekokonaisuuden toteuttamiseen osoitettua määrärahaa valtion talousarvion momentilta 30.40.22 (Luonnonvara- ja biotalouden edistäminen) maankäyttösektorin ilmastotoimenpiteisiin. Toimenpiteitä toteutetaan seuraavissa teemakokonaisuuksissa: ilmastokestävä maa-talous, ilmastokestävä metsätalous sekä maankäytön muutoksiin ja kosteikkoihin liittyvät toimet. Hallituskauden aikana valtiontalouden kehityksessä toimenpidekokonaisuuden toteuttamiseen on varattu 103,1 miljoonaa euroa vuosina 2020-2023. Maa- ja metsätalousministeriö saisi käyttää määrärahaa valtionavustuksiin ja julkisiin hankintoihin. Määrärahalla rahoitettavien maankäyttösektorin ilmastotoimenpiteiden tavoitteena on kokonaiskestävyys huomioiden:

- vahvistaa maankäyttösektorin hiilinieluja ja –varastoja lyhyellä ja pitkällä aikavälillä,
- vähentää kasvihuonekaasujen päästöjä maankäyttösektorilla
- edistää maa- ja metsätalouden sopeutumista ilmastonmuutokseen sekä
- tuottaa tavoitteisiin liittyvää tutkimustietoa ja edistää kyseisen tiedon käyttöä.

Asetus olisi määräaikainen ja voimassa vuoden 2025 loppuun.

Kuntaliiton lausunto

Kuntaliitto kiittää mahdollisuudesta lausua maa- ja metsätalousministeriön ehdotuksesta valtioneuvoston asetukseksi maankäyttösektorin ilmastotoimenpiteiden toteuttamisesta. Kuntaliitto pitää myönteisenä, että maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman toimenpiteet ja niiden rahoitus integroidaan osaksi Suomen ilmastotoimenpiteiden kokonaisuutta.

Suomen kunnat ovat asettaneet kunnianhimoisia ilmastotavoitteita ja etenevät niitä kohti lukuisilla käytännön toimenpiteillä. Valtaosa tavoitteellista ilmastotyötä tekevästä kunnista tavoittelee hiilineutraaliutta vuonna 2030 siten, että päästöjä vähennetään 80 % ja loput 20 % päästöistä kompensoidaan. Kuntien onnistuminen on keskeistä Suomen hiilineutraalius 2035 -tavoitteen saavuttamiseksi. Tavoitevuosien lähestyessä kunnilla on enenevästi kiinnostusta turvata ja vahvistaa esim. metsiensä hiilinieluja ja varastoja ja kehittää maankäyttöään ilmastotavoitteidensa pohjalta. Kunnat ovat siis aktiivisia toimijoita maankäyttösektorin ilmastotoimenpiteiden kokonaisuudessa, mikä tulee huomioida maankäyttösektorin ilmastotoimenpiteiden määrärahan käytössä. Hakuehtojen niin asetuksen tasolla kuin sen pohjalta tulevissa rahoitusohjelmissa, tulee olla riittävän väljät, jotta alueiden erilaisuus, uudet innovaatiot, erilaiset yhteistyömuodot ja muu monenlainen kuntien ilmastotyö mahtuu avustettavan toiminnan piiriin. Kuntien vaikeassa taloustilanteessa avustussuuden suuruudella on iso merkitys hankkeiden toteutumisen kannalta. Avustusten tulisikin olla kunnille merkittäviä eli rahoitusosuus toteutuvista kustannuksista tulisi kuntien kohdalla voida olla esitetty enimmäismäärä 90 % aiheutuvista kustannuksista.

Asetuksen muistiossa kunnat nähdään lähinnä maankäytön suunnittelijoina, unohtaen kuntien rooli esim. metsänomistajana, maankäytön toteuttajina, kuten rakentajina ja erilaisten maankäyttösektorin hankkeiden kumppanina ja tietoisuuden lisääjänä. Kuntaliitto ehdottaakin kohdan 6.4. Vaikutukset viranomaisten toimintaan -korjattavaksi (*lisäys kursiivilla*)

Kunnat ja maakunnat ovat merkittäviä maankäytön suunnittelijoita *ja toteuttajia* ja maankäyttösektorilla toteutettavat ilmastotoimenpiteet kytkeytyisivät tähän vahvasti. Myös näille ta-
hoille voitaisiin myöntää avustuksia kehittämistoimenpiteiden toteuttamiseen.

Kuntien ilmastotyö tapahtuu valtaosin vapaaehtoisuuden pohjalta, näin ollen asetuksen 9 § tulisi täsmentää siten, että määräraha olisi käytettävissä myös muihin kuin lakisääteisiin tehtäviin. Lisäksi Kuntaliiton näkemyksen mukaan rahoituksen kannustavuutta ei voida etukäteen arvioida, ja kannustavuus voi tuettavan toimijan tilanteesta riippuen vaihdella. Näin ollen Kuntaliiton mielestä tätä ei voitaisi pykälän perusteluihin esitetyllä tavalla kirjata.

Kuntaliitto ehdottaakin korjattavaksi 9 §:ää ja sen perusteluja seuraavasti (*muutosehdotukset kursiivilla*):

9 §. Valtionavustus muuhun kuin taloudelliseen toimintaan.

Määrärahaa voitaisiin myöntää myös kunnan tai maakunnan lakisääteiseen tai *muuhun* tehtävään tai Suomen metsäkeskuksen julkishallinnolliseen tehtävään liittyvään kehittämishankkeeseen, joka edistäisi maankäyttösektorin ilmastotoimenpiteiden toteuttamista. ~~Rahoituksella olisi kannustava vaikutus näiden tahojen osallistumiseen maankäyttösektorin ilmastotoimenpiteiden kehitystyöhön.~~

Rahoituksella tulisi kattaa merkittävä osa kehitystyön kustannuksista eli se tulisi olla suuruudeltaan riittävä, jotta se olisi saajalleen kannustava ja sillä olisi vaikutusta näiden tahojen osallistumiseen maankäyttösektorin ilmastotoimenpiteiden kehitystyöhön.

SUOMEN KUNTALIITTO

Jarkko Huovinen
johtaja, alueet ja yhdyskunnat

Miira Riipinen
ympäristöpäällikkö